

Programul GEA

Agendă

- Modalitățile de asigurare a eficienței energetice la întreprinderi;
- Gestionarea eficientă a apei la întreprindere;
- Gestionarea eficientă a materiei prime la întreprindere;
- Gestionarea eficientă a deșeurilor la întreprindere.

Protecția mediului și antreprenoriatul

Elena Scobioală, coordonator
proiecte Mișcarea Ecologistă din
Moldova

I. Concepte și noțiuni

„Antreprenoriatul este singurul mecanism de pe planetă suficient de puternic încât să producă acele schimbări necesare pentru a inversa degradarea socială și a mediului înconjurător.“

Ecologistul, antreprenorul, jurnalistul și autorul Paul Hawken

Antreprenariat verde

acea activitate care se adresează în mod conștient unei probleme sociale sau de mediu, prin intermediul unor idei antreprenoriale cu un nivel ridicat de risc, dar care au un efect evident pozitiv în ceea ce privește mediul înconjurător, fiind, în același timp, și sustenabile din punct de vedere financiar

Economie verde

modelul de economie care își propune îmbunătățirea bunăstării și echității sociale, concomitent cu reducerea semnificativă a riscurilor de mediu și a deficitului ecologic;

Mediu înconjurător

ansamblul de condiții și elemente naturale ale Terrei: a. aerul, apa, solul și subsolul; b. toate straturile atmosferice; c. toate materiile organice și anorganice ca și ființele vii; d. Sistemele naturale în interacțiune, cuprinzând elementele de la a la c, inclusiv valorile istorice, culturale și estetice rezultate"

Economie circulară

model economic în care valoarea produselor și a materialelor este menținută cât mai mult posibil; deșeurile și utilizarea resurselor sînt reduse la minimum, iar atunci cînd un produs ajunge la sfîrșitul duratei sale de viață, acesta este folosit din nou pentru a crea o valoare suplimentară; acest lucru poate aduce beneficii economice majore, contribuind la inovare, creștere economică și crearea locurilor de muncă;

Eco-inovare

inovații în domeniul ecologic, care pot preveni și reduce efectele adverse asupra mediului înconjurător sau pot contribui la crearea noilor oportunități de afaceri;

Dezvoltare durabilă

concept ce înglobează economia circulară și economia „verde”, formulat de Comisia Brundland (1987), care semnifică „satisfacerea nevoilor de astăzi fără a sacrifica abilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi”;

Economie verde

Activitate care rezultă în îmbunătățirea bunăstării populației și în echitate socială, cu reducerea riscurilor pentru mediu și a constrângerilor ecologice. Este o economie cu emisii reduse de carbon, eficientă în utilizarea resurselor și social incluzivă.

Importanța globală a Economiei Verzi

Motor de creștere,

Generator de locuri de muncă decente,

O strategie vitală pentru eliminarea sărăciei.

Alte beneficii ale Economiei Verzi

Dezvoltare economică în armonie cu mediul;

Facilitarea serviciilor și mărfurilor mai prietenoase mediului, eficiente energetic etc.;

Promovarea imaginii țării și/sau a companiilor și a produselor autohtone peste hotare;

Îmbunătățirea stării componentelor mediului (ape de suprafață, aer, sol);

Reducerea impactului asupra sănătății;

Dezvoltarea unei societăți moderne

II. Conștientizare și contribuție voluntară la protecția resurselor

Oficii verzi

- Achiziții verzi, ecologice
- Creșterea eficienței energetice
- Reducerea consumului de resurse naturale (de exemplu apă) și a consumabilelor de birou
- Reducerea cantității de deșeuri generate și reciclarea lor
- Transport și mobilitate durabilă
- Crearea unui mediu sănătos în birou

Sfaturi verzi utile pentru oficiu și activitatea zilnică

Întruniri verzi, la care se vor respecta următoarele criterii:

- ❑ emisiile de gaze cu efect de seră, cum ar fi CO₂, sunt reduse la minimum, iar emisiile inevitabile sunt compensate,
- ❑ consumul de resurse naturale (inclusiv apă și energie) este limitat și cererea este adaptată la resursele locale disponibile,
- ❑ generarea de deșeuri se evită atunci când este posibil, iar deșeurile formate sunt reutilizate și/sau reciclate,
- ❑ resursele de biodiversitate, apă, aer și sol sunt protejate,

Sfaturi verzi utile pentru oficiu

Întruniri verzi

- ❑ impact minimal asupra mediului în timpul pregătirii și desfășurării,
- ❑ comunitatea locală beneficiază din punct de vedere economic, social și ecologic atât în timpul, cât și după întâlnire,
- ❑ dezvoltarea durabilă locală a fost încurajată în mare măsură,
- ❑ principiile de mai sus se aplică la achiziționarea de bunuri și servicii pentru întâlnire, selectarea
- ❑ locului de desfășurare, a transportului, a aranjamentelor de livrare și de cazare,

Sfaturi verzi utile pentru oficiu

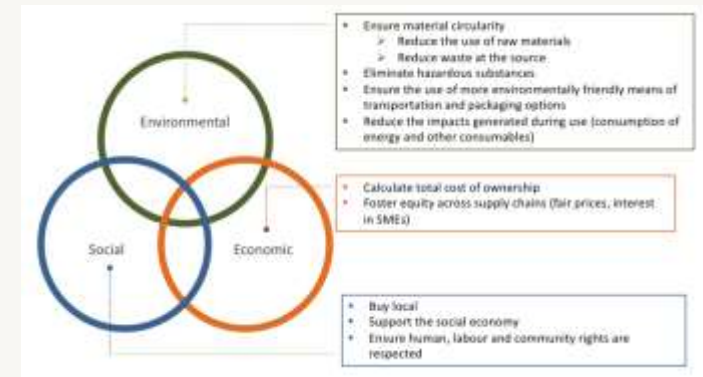
Întruniri verzi

- ❑ conștientizarea participanților, a furnizorilor de servicii, a personalului și a comunității locale cu privire la problemele de mediu și obiectivele de ecologizare; măsurile comunicate în mod clar tuturor,
- ❑ gazdele locale, regionale și naționale, sponsorii, grupuri de cetățeni, ONG-uri, oameni de afaceri și experți tehnici sunt antrenați, în măsura posibilităților, în respectarea și sprijinirea principiilor sus-enunțate.

Achiziții publice durabile

- Aplicarea principiilor achizițiilor publice durabile, procurarea bunurilor și serviciilor verzi.

Pași pe care să-i întreprindeți pentru aplicarea practicilor verzi

- ❑ Stabilirea responsabilului și planului pentru promovarea principiilor pentru oficiu verde, întruniri verzi și achiziții verzi în cadrul organizației (întărite și aprobate prin ordin, dispoziția conducătorului organizației)
- ❑ Stabilirea criteriilor de evaluare și a indicatorilor de performanță interni ai organizației (lista de verificare, calcularea amprentei)
- ❑ Plasarea pubelelor pentru pre colectarea separată a deșeurilor hârtie, plastic (PET), sticlă, baterii uzate, deșeuri electronice, alte deșeuri etc.]
- ❑ Instruiri și încurajarea colaboratorilor
- ❑ Preluarea practicilor bune
- ❑ Răspândirea experienței
- ❑ Plasarea avizelor în oficiu și în afara lui pentru promovarea principiilor enumerate mai sus.

Eficientizarea utilizării resurselor: consumul de apă

Eficientizarea consumului de apă se poate efectua prin:

- recircularea,
- reutilizarea,
- reducerea consumului de apă,
- optimizarea proceselor,
- îmbunătățirea funcționării sau modificarea echipamentelor și a atitudinii utilizatorilor de apă.

Eficientizarea utilizării resurselor: reciclarea deșeurilor

Gestionarea eficientă a deșeurilor constă în minimizarea producției de deșeuri, recuperarea, reciclarea, reutilizarea și valorificarea acestora.

Transformarea deșeurilor în resurse reutilizabile (materie primă presupune în sine procesul de gestionare mai eficientă a materiei prime, inovarea la nivelul design-ului și fabricării produselor cu scopul de a reduce cantitatea ambalajelor, precum și instruirea personalului în ceea ce privește gestionarea deșeurilor.

Eficientizarea utilizării resurselor: reciclarea deșeurilor

Măsurarea și monitorizarea volumelor și fluxurilor de deșeuri generate permite identificarea volumului produs săptămânal sau lunar pe fiecare tip de deșeuri.

Reducerea ambalajelor care sunt livrate constituie un procent mare din totalul deșeurilor acumulate de companie, de aceea este important de a găsi o modalitate de a reduce cantitatea de ambalaj la livrare și asigurarea că toate sunt reciclabile.

Eficientizarea utilizării resurselor: eficiența energetică

Identificarea principalilor utilizatori de energie prin contorizarea și evidența echipamentelor.

Calcularea costurilor de energie în afacere, identificarea tipurilor de energie utilizată în procesele de producere și trecerea la un furnizor de energie eficientă, mai rentabilă companiei.

Aplicarea în companie a unui program de verificare a echipamentelor, poate asigura funcționarea mai eficientă a acestora din punct de vedere a consumului de energie, limitării pierderilor de căldură, combustie eficientă a gazului.

Instruirea personalului pentru a deconecta energia echipamentelor, atunci când nu sunt utilizate, se poate obține o reducere semnificativă a consumului excesiv de energie în cadrul companiei, înregistrând economii în buget.

Eficientizarea utilizării resurselor: sistem de management

Eficiențizarea proceselor de producție și îmbunătățirea sistemelor de gestionare în cadrul companiei, contribuie semnificativ la reducerea poluării mediului înconjurător, generarea deșeurilor, economisirea energiei și a resurselor financiar.

- ✓ Elaborarea unui Plan de Acțiuni privind managementul de mediu în cadrul companiei;
- ✓ Implementarea strategiilor și ideilor eco-inovatoare pentru îmbunătățirea produselor și serviciilor prestate;
- ✓ Aplicarea standardelor în afacere.

Câteva exemple de reducere a cheltuielilor operaționale din contul eficientizării utilizării resurselor:

Companii	Implimentări efectuate	Beneficii
<p>"Fabrica Elementelor de Construcție"</p> 	<ul style="list-style-type: none"> - Eficiența energetică - Modernizarea liniei de producție 	<ul style="list-style-type: none"> - Volumul de materiale produse - Reducerea consumului de energie cu peste 200.000 kWh pe an - Reducerea emisiilor anuale de CO₂ cu echivalentul a peste 200 de tone - Reducerea din volumul deșeurilor generate <p>Au fost economisiți 90,000 USD în decurs de un an</p>
<p>S. A. "Carmez"</p> 	<ul style="list-style-type: none"> - Buna gospodărire - Optimizarea proceselor de producere - Implementarea unor măsuri privind sporirea eficienței energetice 	<ul style="list-style-type: none"> - Reducerea consumului de energie electrică cu peste 400.000 kWh pe an - Sporirea productivității de materiale cu 3% - Reducerea din volumul deșeurilor generate cu 25% <p>Economii ating 60,000 USD pe an</p>
<p>„Prometeu-T”</p> 	<ul style="list-style-type: none"> - Îmbunătățirea proceselor operaționale - Achiziționarea echipamentelor noi 	<ul style="list-style-type: none"> - Sporirea performanțelor de mediu : - productivitatea apei a crescut cu 141% pe an - emisiile de CO₂ s-au redus cu 30% - intensitatea apei uzate s-a diminuat cu 59% pe an <p>Economii constituie circa 21,000 USD anual</p>
<p>„BUCURIA”</p> 	<ul style="list-style-type: none"> - Eficiența energetică 	<ul style="list-style-type: none"> - Reducerea consumului cumulativ de energie electrică cu 689000 kWh - Reducerea emisiilor de carbon cu 1500 tone CO₂ech <p>Economisind circa 105000 USD cumulativ</p>
<p>„ORHEI -VIT”</p> 	<ul style="list-style-type: none"> - Îmbunătățirea controlului operațional 	<p>Economii anuale de peste 53539 USD</p>

III. Obligativitatea agenților economici de a contribui la protecția mediului

Activitățile economice antrenează diferite tipuri de presiune asupra mediului dintre care vom enumera:

- Cererea (materii prime, energie, bunuri intermediare etc.),
- Emisii de poluanți și formare a deșeurilor,
- Ocuparea spațiilor naturale de șosele, depozite, construcții, etc.

În Republica Moldova, cadrul legislativ în domeniul biodiversității este relativ consolidat odată cu armonizarea acestuia la practicile internaționale (Declarația de la Rio de Janeiro din 1992, Convenția de la Lugano din 1993 etc.). O serie de legi și coduri specifică expres modul de protecție, preîntâmpinarea degradării, măsurile de sancționare și calcularea prejudiciului pentru utilizarea neconformă a resurselor naturii.

Astfel, sunt elaborate și aplicate mai multe instrumente menite să reglementeze aceste relații, fie prin oferirea unor facilități utilizatorilor de resurse naturale (de exemplu, taxele de mediu), fie să restricționeze valorificarea acestora prin introducerea unor taxe, amenzi și penalități.

TAXE, AMENZI ȘI SANCTIUNI

Taxe de mediu pentru

- ⑩ Resursele naturale (apă, lemnul eliberat pe picior, mineralele utile),
- ⑩ Explorarea subteranului (efectuarea prospecțiunilor geologice, efectuarea explorărilor geologice, folosirea spațiilor subterane în scopul construcției obiectivelor subterane, altele decât cele destinate extracției mineralelor utile, exploatarea construcțiilor subterane în scopul desfășurării activității de întreprinzător, altele decât cele destinate extracției mineralelor utile),
- ⑩ Poluarea mediului (emisiile de poluanți provenite de la sursele staționare, deversările de poluanți, depozitarea deșeurilor de producție, produsele poluante definite ca taxe pentru punerea în circulație (plasarea pe piață) a mărfurilor care, în procesul utilizării, cauzează poluarea mediului).

Amenzile

- Contravențiile de mediu pentru persoane fizice sau juridice din codurile contravențional sau penal:
- Tipuri de intervenții asupra fondurilor naturale (acvatic, funciar, subsolului, silvic și vegetal, cinegetic),
- Poluarea mediului,
- Gestionarea deșeurilor,
- Comportamentul față de animale și alte infracțiuni ecologice.

Încasările pentru prejudiciul cauzat mediului

- Diverse tipuri de prejudicii aduse spațiilor verzi, spațiului forestier, fondului piscicol, regnului animal.

Care sunt taxele de mediu și câți bani colectează statul de pe urma acestora?

 2,5 mld. lei (2019)
2,6 mld. lei (2018)

Taxe pe energie

- Accize la produsele petroliere
- Accize la gazele lichefiate

 2 mld. lei (2019)
1,8 mld. lei (2018)

Taxe pe transport

- Accize la autoturisme impartate
- Taxe pentru folosirea drumurilor
- Vinieta

 267,9 mil. lei (2019)
247,4 mil. lei (2018)

Taxe și plăți pentru poluarea mediului

- Plăți pentru poluarea mediului produse de emisii de poluanți în aerul atmosferic de la sursele staționare; deversările de poluanți; depozitarea deșeurilor de producție
- Taxe pentru mărfurile care în procesul utilizării cauzează poluarea mediului

 44,1 mil. lei (2019)
42,8 mil. lei (2018)

Taxe pe resurse naturale

- Taxa pentru apă
- Taxa pentru extragerea mineralelor utile
- Taxa pentru lemnul eliberat pe picior
- Taxa pentru efectuarea prospecțiunilor geologice
- Taxa pentru folosirea spațiilor subterane în scopul construcției
- Taxa pentru exploatarea construcțiilor subterane